

VOORTGANGSRAPPORTAGE | NAJAAR 2022

INTENTIEVERKLARING EN UITVOERINGSAGENDA VERKEERSVEILIGHEID

OP NAAR NUL VERKEERSSLACHTOFFERS!

INLEIDING

Verkeersveiligheid raakt ons allemaal. Iedere verkeersdeelnemer moet veilig op zijn bestemming komen. Na decennia van dalende ongevals cijfers, stagneert de daling van het aantal verkeersdoden en blijft het aantal verkeersgewonden landelijk toenemen. Elk verkeersslachtoffer is er één te veel. Daarom hebben eind 2021 alle 26 bestuurders van de Utrechtse gemeenten, de provincie, het waterschap, de politie en het Openbaar Ministerie (OM) de 'Intentieverklaring verkeersveiligheid – samen richting nul verkeersslachtoffers!' ondertekend. Hierin legden de ondertekenaars het streven vast om het aantal verkeersslachtoffers in de provincie Utrecht terug te dringen. Dit doen wij (de deelnemende organisaties) door in te zetten op een integrale aanpak, bestaande uit verbetermaatregelen op het vlak van infrastructuur, verkeerseducatie, voorlichting en verkeershandhaving. Dit samenhangende pakket aan maatregelen versterkt elkaar. We richten ons hierbij op de 12 risicothema's en de prioritaire maatregelen uit de 'Regionale Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid' (RUA) en onderzoeken de (co)-financieringsmogelijkheden. Daarnaast bespreken we jaarlijks de voortgang van de verkeersveiligheidsverbeteringen in het Utrechts Verkeer & Vervoer Beraad. Voor u ligt de eerste voortgangsrapportage.

STRATEGISCH PLAN VERKEERSVEILIGHEID (SPV)

Het aantal verkeersgewonden in Nederland blijft toenemen en de daling van het aantal verkeersdoden stagneert. Op 14 februari 2019 ondertekenden daarom onder andere de gezamenlijke provincies (IPO) en gemeenten (VNG) het startakkoord SPV 2030. Het SPV bevat een gezamenlijke visie op de nieuwe aanpak om het aantal verkeersslachtoffers te reduceren. De ambitie is nul verkeersslachtoffers in 2050. Hiertoe moet verkeersveiligheid structureel meer aandacht krijgen in landelijke, regionale en lokale uitvoeringsagenda's. Dit resulteerde in Utrecht in de Intentieverklaring Verkeersveiligheid en de RUA.

DE TWAALF PRIORITAIRE RISICOTHEMA'S

Om te komen tot een regionale uitvoeringsagenda voor de provincie Utrecht, startten de Utrechtse wegbeheerders samen met de politie en het OM met het inventariseren van de belangrijkste verkeersveiligheidsrisico's in de provincie Utrecht. Uit deze inventarisatie kwamen 12 prioritaire verkeersveiligheidsrisico's (figuur 1) naar voren die zijn uitgewerkt in de 'Utrechtse Verkeersveiligheidsopgave' (juni 2020). In 2021 bepaalden wij voor alle twaalf risicothema's welke maatregelen er nodig zijn en met welke prioriteit. Het resultaat hiervan staat in de RUA. De RUA is in de vorm van een 'Intentieverklaring verkeersveiligheid' eind 2021 bestuurlijk ondertekend.

Figuur 1: De twaalf Utrechtse risicothema's

UTRECHTSE RISICOGROEPEN EN GEDRAG (WIE EN WAARDOOR)	RISICO'S IN HET UTRECHTSE VERKEERS-SYSTEEM (WAAR)
 Basisschoolleerlingen onderweg naar school en in de schoolomgeving	 Drukke heterogene fietspaden
 Middelbare scholieren onderweg naar school	 Onveilige inrichting van fietspaden
 Jongere brom- en snorfietsers	 Ongeloofwaardige 30-wegen
 Oudere fietsers	 Onvoldoende fietsvoorzieningen over en langs 50-wegen
 Snelheidsovertredingen	 Snelheidsverschillen op 60-wegen
 Rijden onder invloed	 Onveilige berm naast 60- en 80-wegen

VOORTGANG REGIONALE UITVOERINGSAGENDA

Met het ondertekenen van de intentieverklaring leggen we het streven vast om het aantal verkeersslachtoffers te verminderen door middel van een gezamenlijke integrale aanpak. Deze integrale aanpak bevat samenhangende maatregelen op het gebied van infrastructuur, verkeershandhaving en verkeerseducatie en -voorlichting. Dit hoofdstuk beschrijft de voortgang van de verbetermaatregelen uit de RUA waarbij ook aandacht is voor financiering.

HOE WERKEN WIJ REGIONAAL SAMEN?

Conform het Startakkoord SPV kent Utrecht sinds 2020 een regionale overlegstructuur voor verkeersveiligheid. In deze regionale verkeersveiligheidsoverleggen motiveren en inspireren wij elkaar over de regionale en lokale verkeersveiligheidsaanpak. Dit doen wij elk kwartaal. Bovendien monitoren wij de voortgang van de RUA in de regionale overleggen. De opbrengst van deze gesprekken staat in deze voortgangsrapportage. De afgelopen jaren behandelden wij in de kwartaalbijeenkomsten specifieke thema's en opgaves op het gebied van infrastructuur, educatie- en gedrag en verkeershandhaving, zoals het Afweegkader GOW 30 km/u, het Integraal Veiligheidsplan en landbouwverkeer op parallelwegen. De opkomst tijdens deze overleggen is groot, zo schuiven vrijwel alle Utrechtse wegbeheerders aan, net als de politie, het OM, VVN, de Fietsersbond, de ANWB en het Kennisnetwerk SPV (een samenwerking van SWOV en CROW in opdracht van Ministerie van I&W).

INFRASTRUCTUUR

In de RUA zetten wij in op het verbeteren van de infrastructuur door bijvoorbeeld het verbreden van fietspaden, het veiliger maken van fiets- en voetgangersoversteken of het aanleggen van snelheidsremmende drempels. Hiervoor vroegen wij de afgelopen maanden (tot en met 1 oktober) subsidie aan bij de provincie en het Rijk (tweede tranche Investeringsimpuls Verkeersveiligheid, 2022-2023).

De tabel op de volgende pagina komt uit de RUA en laat zien op welke risicothema's we inzet beogen met verbetermaatregelen. De lichtpaarse blokjes staan voor de beoogde inzet op het risicothema uit de RUA (2021). De vinkjes laten de voortgang in 2022 zien, bijvoorbeeld door het gesubsidieerd realiseren van een vrijliggend fietspad of het herinrichten van een kruispunt. Een aantal conclusies:

- In de RUA (2021) zetten 25 wegbeheerders in op extra verbetermaatregelen voor de verkeersveiligheid.
- In 2022 hebben 20 wegbeheerders de eerste resultaten geboekt door concrete maatregelen op te stellen en hiervoor bij het Rijk en de provincie subsidie aan te vragen.
- De verbetermaatregelen richten zich veelal op de doelgroep fietsers.
- Ten aanzien van het type maatregel ligt de nadruk op de risicothema's ongelofwaardige 30-wegen en fietsvoorzieningen op 50-wegen. Het gaat vaak om maatregelen als het realiseren van een fietsstraat op een 30-weg, het verbreden van een fietspad, het realiseren van veilige oversteken en fietsvoorzieningen op 50-wegen of maatregelen om op (voormalige) 50-wegen de snelheid te verlagen.
- De inzet op gedragsmaatregelen is substantieel door het uitgebreide aanbod van educatie en voorlichting voor risicothema's als basisschoolleerlingen, oudere fietsers en rijden onder invloed.
- Inmiddels doen 13 Utrechtse gemeenten mee met Doortrappen. Wij zetten de komende jaren in op verdere uitbreiding van dit aantal.

De voortgang in 2022 wijkt soms af van de voorgenomen inzet uit de RUA. Deels komt dit omdat we inzetten op de prioritaire maatregelen; niet alles kan in één keer. Bovendien stelt het Rijk een limiet aan beschikbare subsidie per aanvrager. Hierdoor is het niet mogelijk om voor alle voorgenomen maatregelen uit de RUA, subsidie te krijgen. Maar het resultaat in 2022 is omvangrijk en is een duidelijke stap voorwaarts naar het verbeteren van het regionale verkeersveiligheidsniveau.

											
Basisschoolleerlingen	Middelbare scholieren	Jongeren op brom en snorfiets	Oudere fietsers	Snelheidsovertredingen	Rijden onder invloed	Drukke heterogene fietspaden	Onveilig ingerichte fietspaden	Ongelofwaardige 30-wegen	Fietsvoorzieningen 50-wegen	Snelheidsverschillen 60-wegen	Onveilige berm 60/80-wegen

Amersfoort	✓	✓		✓	✓	✓		✓			
Baarn	✓	✓		✓	✓			✓			
Bunnik	✓	✓		✓	✓						
Bunschoten	✓	✓		✓	✓				✓		
De Bilt	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓			
De Ronde Venen	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Eemnes	✓			✓	✓						
Houten	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
IJsselstein	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Leusden	✓	✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓
Lopik	✓	✓		✓	✓	✓					
Montfoort	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓		
Nieuwegein*	✓	✓		✓	✓	✓					
Oudewater	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Renswoude*	✓	✓		✓	✓						
Rhemen	✓	✓		✓	✓						
Soest	✓	✓		✓	✓			✓			
Stichtse Vecht	✓	✓		✓	✓						
Utrecht (gem.)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Ut. Heuvelrug	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Veenendaal	✓			✓	✓		✓	✓			
Vijfheerenlanden	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓		
Wijk bij Duurstede	✓	✓		✓	✓	✓			✓		
Woerden	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Woudenberg*	✓	✓		✓	✓						
Zeist	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓		
Rivierenland (Waterschap)	✓	✓		✓	✓	✓	✓			✓	✓
Utrecht (prov.)	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓

Wegbeheerder heeft in de RUA (2021) maatregelen aangedragen binnen het risicothema.

✓ Wegbeheerder zet in 2022 in op het risicothema, bijvoorbeeld middels een subsidie-aanvraag bij het Rijk en/of bij de provincie.

* Inzet van wegbeheerder is onbekend.

VERKEERSHANDHAVING

De politie handhaaft in samenspraak met het OM en de wegbeheerders op de prioriteiten in het verkeer (Verkeersveelplegers, Afleiding, Roodlichtnegatie, Alcohol en drugs, en Snelheid - afgekort VARAS). Verkeershandhaving is dan ook een belangrijk onderdeel van de verkeersveiligheidsaanpak, naast maatregelen op het gebied van infrastructuur, educatie en voorlichting. Eind 2022 organiseren wij een themasessie over verkeersveiligheid en verkeershandhaving om belemmeringen te inventariseren, oplossingen uit te wisselen en vervolgspraken te maken. Met als doel om met verkeershandhaving, als onderdeel van een integrale aanpak, de verkeersveiligheid te verbeteren.

EFFECTIEVE MAATREGEL UITGELICHT

In 2022 werken veel gemeenten aan het nieuwe vierjarige Integraal Veiligheidsplan. Verkeersveiligheid opnemen als belangrijk onderdeel van het Integraal Veiligheidsplan is een middel voor het bevorderen van aandacht voor verkeersveiligheid in de lokale driehoek. Daarnaast kende het OM sinds november 2021 in totaal twaalf flitspalen toe in de provincie Utrecht. Na een succesvolle pilot volgen in 2022 en 2023 ook de eerste verplaatsbare flitspalen. In de gemeente Utrecht loopt een succesvolle proef om boa's te laten handhaven op een aantal overtredingen van fietsers. De proef breidt uit naar vijf andere gemeenten in Nederland en richt zich ook op voetgangers.

VERKEERSEUCATIE EN -VOORLICHTING

De provincie biedt een uitgebreid pakket aan verkeerseducatie- en voorlichting aan. Het theoretisch verkeersexamen (10-12 jaar), Doortrappen, de BOB-campagne, Smiley-borden en de Spaarpaal zijn voorbeelden van succesvolle maatregelen. De komende maanden toetst de provincie samen met gemeenten en andere stakeholders of, en zo ja welke, aanpassingen er nodig zijn om ook in de toekomst aan te blijven sluiten op de twaalf risicothema's. We stellen samen met externe experts een strategie op voor eventuele onderbelichte doelgroepen zoals jongeren op brom- of snorfietzen. Wij verkennen geschikte maatregelen om de doelgroep via bijvoorbeeld gedragsinterventies te bereiken.

FINANCIERING

Het Rijk en de provincie hadden in 2022 subsidie beschikbaar voor verkeersveiligheidsmaatregelen. Een risicoanalyse en uitvoeringsagenda waren harde voorwaarden voor de aanvraag van subsidie bij het Rijk. Door de Utrechtse Verkeersveiligheidsopgave en RUA voldeed iedereen aan deze voorwaarden. In totaal vroegen 20 wegbeheerders subsidie aan voor verkeersveiligheidsmaatregelen bij het Rijk en/of de provincie. Het Rijk had per wegbeheerder, afhankelijk van het aantal kilometer weglengte, in totaal € 4,6 miljoen subsidie beschikbaar. Bovendien was ook bij de provincie € 3,1 miljoen subsidie beschikbaar voor verkeersveiligheidsmaatregelen. De onderstaande tabel geeft de beschikbare en aangevraagde subsidie voor verkeersveiligheidsmaatregelen weer (bedragen zijn exclusief btw).

	Beschikbare subsidie (totaal)	Aangevraagde subsidie (totaal)	Aantal aanvragers
Investeringsimpuls Rijk (2e tranche) 2022-2023	€ 4,6 miljoen	€ 3,8 miljoen	20
Provinciale subsidie (2022)	€ 3,1 miljoen	€ 2,2 miljoen	10
Totale investering (geschat)	Ongeveer € 10 miljoen		

Naast de subsidieregelingen van het Rijk en de provincie wenden de wegbeheerders ook eigen middelen aan voor het bekostigen van verkeersveiligheidsmaatregelen. De totale investering om de infrastructuur verkeersveiliger te maken schatten wij in op minimaal € 10 miljoen. Daarnaast besteedt de provincie Utrecht jaarlijks ruim € 1 miljoen aan verkeerseducatie- en voorlichting.

Aangevraagde
Rijksbijdrage 2022

Aangevraagde
Provinciale subsidie 2022

Gemeentelijke
middelen

3.

VERVOLG

De komende maanden gaan het Rijk en de provincie aan de slag met het beschikken van de aanvragen. Daarna start de uitvoering van de verkeersveiligheidsmaatregelen. De uitvoeringstermijn van de aangedragen maatregelen in tranche 2 (2022-2023) van de Investeringsimpuls van het Rijk loopt tot en met 2027.

De subsidiemogelijkheid bij de provincie loopt in 2023 door. In 2023 is € 2,2 miljoen beschikbaar voor verkeersveiligheidsmaatregelen. In 2024 volgt naar verwachting de nieuwe Investeringsimpuls vanuit het Rijk.

De verkeersveiligheid staat de komende jaren onder druk door verstedelijking, een steeds drukker verkeerssysteem, een grotere diversiteit aan typen vervoerswijzen en senioren die langer mobiel blijven. Het verbeteren van de verkeersveiligheid vraagt om een lange adem. Daarom gaan we verder met het implementeren van de risicogestuurde integrale verkeersveiligheidsaanpak. Op basis van de eerste ervaringen zien wij dat veel goed gaat, maar er zijn ook aandachtspunten die de ambitie uit de 'Intentieverklaring verkeersveiligheid' op termijn in de weg kunnen zitten. Uit een inventarisatie komen de volgende punten naar voren:

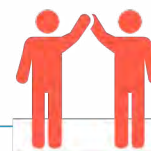
- Beperkte uitvoeringscapaciteit
- Beperkte financiële middelen
- Stijgende prijzen

Wij blijven hierover regionaal in gesprek, waarbij de inzet is dat de deelnemende organisaties vanuit de eigen verantwoordelijkheid voldoende middelen beschikbaar stellen om de ambitie uit de intentieverklaring te realiseren.

Kennis delen over goede lokale initiatieven, landelijke ontwikkelingen en goede maatregelen blijft essentieel. De regionale verkeersveiligheidsoverleggen vormen hiervoor een goed podium. De Verkeersveiligheidsmeter is het nieuwe Utrechtse verkeersveiligheidsmodel dat risicogestuurd werken mogelijk maakt. Het model maakt inzichtelijk waar en waarom het onveilig is. Dit actuele inzicht gebruiken wij om te komen tot effectieve en onderbouwde maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

De komende jaren gaan wij door op de ingeslagen weg; samen op weg naar nul verkeersslachtoffers.

Samen op weg naar nul verkeersslachtoffers!

Dit document is opgesteld in samenwerking met de Utrechtse gemeenten, Waterschap Rivierenland, politie, Openbaar Ministerie en Arcadis Nederland B.V.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Jeroen Boogers (jeroen.boogers@provincie-utrecht.nl) of Anco Verstraaten (anco.verstraaten@provincie-utrecht.nl).

Kijk voor meer informatie over risicogestuurd werken, de implementatie van het SPV 2030 en factsheets op <https://kennisnetwerkspv.nl/>

Utrecht, oktober 2022

Vormgeving: Pier19, provincie Utrecht

Provincie Utrecht

Postbus 80300, 3508 TH Utrecht

T 030 25 89 111

